

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи

Славянии

Россия

ва

Тоҷикистон, д.и.х., профессор

Золотухин А.В.

соли 2026

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Қаландарзода Сарабек Давлатёр дар мавзуи «Нақши ВАО дар инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистони соҳибистиклол ва мамолики арабзабони Халичи Форс (Шоҳигарии Арабистони Саудӣ, Қатар ва Амороти Муттаҳидан Араб)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсияи Қаландарзода Сарабек Давлатёр дар мавзуи «Нақши ВАО дар инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистони соҳибистиклол ва мамолики арабзабони Халичи Форс (Шоҳигарии Арабистони Саудӣ, Қатар ва Амороти Муттаҳидан Араб)» ба шиносномаи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ мувофиқат мекунад.

Мубрамии мавзуи таҳқиқ. Дар журналистикаи тоҷик солҳои охир ба масъалаи омӯзишу пажӯҳиши нақши воситаҳои ахбори омма дар инъикоси равобити мутақобилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мамлакатҳои гуногуни ҷаҳон диққати махсус дода мешавад. Аз ин хотир, аз тарафи доғалаби дарёфти дараҷаи интиҳоб гардидани мавзуи мазкур ба сифати кори таҳқиқотӣ бисёр муҳимму мубрам ва саривақтӣ ба ҳисоб меравад.

Дар шароити имрӯза нақши ВАО на танҳо дар ташвику инъикоси робитаҳои гуногунҷабҳа, балки дар ташаккулу рушди муносибатҳои ҳамкорӣ ниҳоят калон мебошад, ки ин ҳам аз мубрамии таҳқиқи илмӣ гувоҳӣ медиҳад. Дар ҷаҳони пурталотуми муосир сарфи назар аз шаклҳои гуногуни давладориву низомҳои гуногуни сиёсӣ барои ноил гаштан ба пешрафт тавассути муносибату ҳамкориҳо бо кишварҳои гуногун ВАО ба сифати пуртаъсиртарин василаи хабаррасонӣ ва таҳкими равобити гуногунсатҳ нақши муҳим мебошад. Дар пешрафти муносибатҳои байни кишварҳо на танҳо тарзу дараҷаи инъикоси он дар ВАО, балки муносибат ба рӯйдодҳо бисёр муҳим буда метавонад. Аз ин ҷиҳат низ таҳқиқоти анҷомёфта мубрам ба ҳисоб рафта, арзиши баланд дорад.

Дараҷаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Кори илмӣ-таҳқиқотии анҷомдодашуда дорои заминаи хуби илмӣ мебошад. Муаллифи диссертатсия бо таъя ба сарчашмаҳо ва адабиёти фаровони илмӣ паҳлуҳои назариявӣ ва амалии мавзӯро баррасӣ намудааст. Аз таҳлилу баррасиҳои муаллиф аён аст, ки ӯ ҷанбаҳои муҳталифи мавзӯро аз ҷиҳати назари хуб омӯхта, маводди фаровони таҳқиқотӣ ҷамъ

овардааст, масоили мавриди таҳқиқро бо дарки баланди масъулият анҷом додааст. Хулосаю пешниҳодҳои докталаби дараҷаи илмӣ натиҷа ва бардошт аз баррасии масъалаҳои дар бобу фаслҳои рисола матраҳшуда буда, асос ва ҷанбаи хуби илмӣ доранд

Навгонии илмӣ таҳқиқ ва саҳеҳии натиҷаҳои гирифташуда. Навгонии қори диссертатсионӣ, пеш аз ҳама, дар он зоҳир мегардад, ки дар заминаи паҷуҳишҳои журналистӣ бори аввал ба масъалаи муносибати ВАО дар инъикоси муносибатҳои дӯҷонибаи байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва кишварҳои арабзабони минтақаи Халиҷи Форс таваҷҷуҳ зоҳир гардидааст, ки барои дар оянда анҷом додани паҷуҳишҳои нисбатан муфассалу густурда доир ба робитаю муносибатҳои ҳамкориҳои дӯҷонибаю бисёрҷонибаи ҷумҳурӣ бо дигар кишварҳо ва инъикоси он дар ВАО заминаи мусоид фароҳам орад.

Аҳаммияти илмӣ ва амалии натиҷаҳои диссертатсия дар таҳқиқи масъалаҳои меҳварӣ, хусусан, инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистон бо мамлакатҳои араб дар воситаҳои ахбори омма муайян ва мушаххас мегардад. Инчунин, нуктаҳои норавшани ин мавзӯ шарҳ ёфта, дар таҳқиму тақвият бахшидани равобит миёни кишварҳо мусоидат менамояд. Аҳаммияти амалии диссертатсияи мазкур дар он зоҳир меёбад, ки дастовардҳои илмӣ онро ҳангоми таҳқиқи минбаъдаи проблемаҳои рӯзноманигорӣ ва ВАО, дипломатия, муносибатҳои дӯҷонибаю бисёрҷонибаи Тоҷикистон бо кишварҳои мухталиф метавон истифода бурд. Маводди рисола ҳамчунин ҳангоми таълифи китобҳои дарсӣ ва дастуру васоитаҳои таълимӣ доир ба журналистикаи байналхалқӣ ва муносибатҳои байналмилалӣ, ҳангоми қоркарди машғулиятҳои амалӣ доир ба журналистикаи байналмилалӣ ва дипломатия ва махсусан ҳангоми хондани курсу семинарҳои махсус дар бораи нақши ВАО дар пешбурди сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон қобили истифода буда метавонад.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Натиҷаҳои паҷуҳиши диссертатсионии Қаландарзода Сарабек Давлатёр аз чанд ҷиҳат эътимоднок буда, пеш аз ҳама, дар заминаи ҷустуҷӯ, нақду баррасӣ, муҳокимаю мубоҳиса ва дар асоси далелҳо ба натиҷаҳои мушаххас расидани ӯ муайян мешаванд. Қори паҷуҳишии мазкур аз нигоҳи бандубасти мавзую мундариҷа таҳқиқоти қомилу анҷомёфтаи илмӣ ба ҳисоб меравад, дар байни бобу фаслҳои он робитаю ҳамбастагии зич ба назар мерасад, яъне қисмҳои ҷудогонаи диссертатсия ба ҳам алоқамандӣ доранд ва ҳамдигарро пурра намуда, идомаи мантиқии ҳамдигар мебошанд ва дар якҷоягӣ қори муқаммалу анҷомёфтаи илмиро ташкил медиҳанд. Нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, ки фарогири 8 банданд, асоси илмӣ дошта, натиҷаҳои таҳқиқ ба шакли ҷамъ дар 20 банд пешниҳод шудаанд, ки боэътимоду асосноканд.

Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ. Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ дар ҷамъоварии маводди назарияю амалӣ, омӯзиш ва натиҷагирӣ аз таҳқиқоти олимони соҳа, фарогири ва муқоисаю баҳрабардорӣ аз назарияи олимони ватаниву хориҷӣ, омода намудани мақолаю маърузаҳо доир ба мавзӯи мазкур, зоҳир мегардад. Таҳқиқоти баанҷомрасида маҳсули

заҳмати чандсолаи диссертант буда, онро комёбии хуб дар соҳаи журналистикаи ватанию байналмилалӣ арзёбӣ намудан мумкин аст.

Нашри натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшаванда. Мухтавои асосии кори диссертатсионии Қаландарзода Сарабек Давлатёр ва хулосаву натиҷагирӣҳои ӯ аз пажӯҳиши мавзуи мавриди назар дар 1 монография ва 28 мақолаи илмӣ инъикос ёфта, аз ин тӯлдод 21 мақолаи диссертант дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд. Мақолаҳои дар маҷаллаҳои тақризшаванда интишоршуда мухтавои асосии бобу фаслҳои диссертатсияро фаро гирифтаанд.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Наҷши воситаҳои ахбори омма дар инъикоси равобити мутақобилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои Халиҷи Форс, ки дар диссертатсия таҳлилу арзёбӣ гардидаанд, нишонгари он аст, ки таҳқиқ ба таври шоиста анҷом дода шуда, бахши асосии он ҳангоми шарҳу баёни мафҳуму истилоҳоти марбут ба масъалаҳои инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистони бо кишварҳои арабзабони Халиҷи Форс маводди қобили мулоҳиза мебошад. Ба таври умум, мавзуи омӯзиши инъикоси равобити мутақобилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мамолики арабзабони Халиҷи Форс дар шинохту маърифати эҷодӣ ва ҷойи он дар журналистикаи муосири тоҷик пураҳаммият мебошад.

Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Диссертатсияи Қаландарзода Сарабек Давлатёр аз номгӯйи ихтисораҳо, муқаддима, чор боб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ, рӯйхати адабиёт ва наشري таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия таркиб ёфтааст. Ҳар боб аз рӯйи фарогирии маводду мундариҷа аз 2 то 3 фасли алоҳидаро дар бар гирифта, ҳаҷми умумии кор 365 саҳифаи чопиро ташкил медиҳад.

Дар **муқаддимаи** диссертатсия мубрамияти мавзуи таҳқиқ, дараҷаи омӯзиши мавзӯ, робитаҳои таҳқиқ бо барномаҳои илмӣ, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ, объект ва предмети он, равиш ва навгониҳои таҳқиқ, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назариявӣю амалии пажӯҳиш, саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ, тасвиби амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва ғайра ба таври муфассал нишон дода шудаанд.

Боби якуми диссертатсия «**Раванди ташаккули муносибатҳои Тоҷикистон бо кишварҳои араби Халиҷи Форс**» унвон дошта, ду фасли таҳқиқотиро дар бар мегирад. Муҳаққиқ дар **фасли аввали** боби якум-«**Мавқеи кишварҳои араб дар ҷаҳони муосир**» ба таври мухтасар дар бораи ҳаёти сиёсии кишварҳои араб, низому сохтори давлатдорӣ, робитаи байниҳамдигарии сохторҳои давлатӣ дар ин кишварҳо, ҳизбу ташкилотҳои сиёсӣ, равияҳои ғайрирасмӣи дорои хусусияти иҷтимоӣю сиёсӣ дар онҳо маълумот дода, фарқи низоми давлатдорӣи кишварҳои араби Халиҷи Форсро баён медорад, ба самтҳои сиёсати хориҷии давлатҳо ва мавқеи онҳо дар ҷаҳони муосир таваҷҷуҳ зоҳир менамояд. Диссертант баъди омӯзишу баррасии ин мавзӯ ба хулосаи дуруст омада, қайд мекунад, ки сохти давлатдорӣи мамлакатҳои араби Халиҷи Форс нисбати сиёсати давлатдорӣи кишварҳои дигар фарқ карда, дар ин ҷо низоми шоҳигарӣ ва султонӣ амал мекунад.

Дар **фасли дуюми** ҳамин боб – **«Аз таърихи робитаҳои Тоҷикистон бо кишварҳои араб»** чараёни ташаккули муносибатҳои дипломатӣ ва ҳамкориҳои Тоҷикистон бо мамолики араби Халиҷи Форс, махсусан ШАС, Қатар ва АМА ба таҳқиқ кашида шуда, унвонҷӯ баъди омӯзишу баррасӣ ба чунин хулоса меояд, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз оғози соҳибистиклолӣ ба эҳё ва густариш намудани ҳамкориҳои васеъ бо кишварҳои араби Халиҷи Форс таваҷҷуҳ намуда, барои ҷалби бештари сармояи мустақими хориҷӣ дар доираи сиёсати дарҳои боз заминаҳои меъёрию ҳуқуқиро фароҳам овардааст, ки ширкатҳои ин мамлакатҳо ҳар чи бештар бо сармояи хеш дар амалӣ кардани лоиҳа ва барномаҳо дар самти истихроҷу коркарди маъданҳои кӯҳӣ, саноати сабук, бунёди нерӯгоҳҳои хурду миёнаи обӣ-барқӣ, такмили инфрасохтори нақлиётӣ, сохтмон, кишоварзӣ, бонкдорӣ, рушди сайёҳӣ ва аз баҳрабардории татбиқи онҳо манфиат гирад.

Боби дуюми диссертатсия – **«Инъикоси муносибатҳои мутақобилаи Тоҷикистону кишварҳои араб дар агентҳои иттилоотии кишварҳои араби Халиҷи Форс»** аз се фасл иборат мебошад. Дар фасли якум – **«Воқеоти Тоҷикистон дар Агентии иттилоотии Саудӣ»** инъикоси воқеаву рӯйдодҳои муҳимми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Агентии иттилоотии Шохигарии Арабистони Саудӣ мавриди таҳқику таҳлил қарор гирифтааст. Пажӯҳиши маводди Агентии иттилоотии Саудӣ диссертантро ба чунин хулоса овардааст, ки дар замони соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон робитаҳои дипломатӣ иқтисодии Тоҷикистон бо Арабистони Саудӣ дар баргузориҳои сафарҳои расмӣ роҳбарони ду давлат, вохӯриҳо, форумҳои сармоягузорӣ ва ғайраҳо густариш ёфтаанд. Инъикоси ин рӯйдодҳои муҳим дар Агентии иттилоотии Саудӣ боиси инкишофи муносибат миёни кишварҳо ва муаррифии Тоҷикистон дар олами араб гардидааст.

Фасли дуюми боби дуюм – **«Баррасии масоили муносибатҳои дучониба дар Агентии иттилоотии Қатар»** ном дошта, дар он нақши Агентии иттилоотии Қатар дар инъикоси рӯйдодҳои муҳим дар самти муносибат ва ҳамкориҳои дучонибаи Тоҷикистону Қатар пажӯҳиш гардидааст. Агентии иттилоотии Қатар зиёдтар ба чараён ва натиҷаи сафарҳои расмӣ роҳбарони Тоҷикистону Қатар таваҷҷуҳ кардааст. Аз баррасии маводди ин агентӣ дар бораи Ҷумҳурии Тоҷикистон бармеояд, ки аз матолиби сомонаҳои кишварҳои хориҷӣ бисёр истифода шудааст. Бештари мавод хусусияти иттилоотӣ дошта, муносибат ва мавқеи аниқ дар баррасии рӯйдодҳо камтар ба мушоҳида мерасанд.

Фасли сеюми ҳамин боб – **«Нақши Агентии иттилоотии Аморот дар инъикоси воқеаҳои Тоҷикистон»** ба пажӯҳиши инъикоси воқеаҳои Тоҷикистон дар Агентии иттилоотии Аморот бахшида шудааст. Унвонҷӯ баъди таҳлил ба хулоса омада таъкид мекунад, ки Агентии иттилоотии Аморот ба масъалаҳои ҳамкорӣ ва муносибатҳои байни Тоҷикистон ва Аморати Муттаҳидаи Араб зиёдтар таваҷҷуҳ намуда, дар муқоиса бо агентҳои иттилоотии дигари кишварҳои араб рӯйдодҳои муҳимми Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҳолисона инъикос кардааст.

Боби сеюми диссертатсия – «Мавқеи ВАО-и Тоҷикистон дар бозтоби муносибатҳои дучониба бо кишварҳои араб» низ дар се фасл мавриди пажӯҳиш қарор гирифтааст. Дар фасли якуми боби сеюм **«Таҳлили мундариҷавии маводди АМИТ «Ховар»»** маводди инъикоскунандаи муносибатҳои мутақобилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои араб ба таҳқиқ кашида шудааст.

Диссертант баъди таҳлили амиқи фаъолияти АМИТ «Ховар» қайд мекунад, ки агентии болозикр дар ҳеҷ кишвари араб намояндагии худро надорад ва ягон рӯзноманигори он ба хоҳири инъикоси ҳаёти ин кишварҳо ба он ҷо сафар накардааст, ҳамаи маводди нашргардида дар таъя ба иттилооти сомонаҳои интернетӣ ва оҷонсиҳои иттилоотии кишварҳои хориҷӣ нашр гардидааст, ки бозгӯи бевоситаи мавқеи агентӣ намебошад. Бо ин сабаб дар маводди АМИТ «Ховар» баъзан мавқеъгирии журналистони рус, кишварҳои ғарб ва баъзан кишвари Эронро мушоҳида кардан мумкин аст. Бо вучуди ин, АМИТ «Ховар» тавонистааст, ки рӯйдодҳои муҳими олами арабро дар фазои хабарии Ҷумҳурии Тоҷикистон пахш намуда, ба ин восита аҳолии Тоҷикистонро ба ҳолати рӯйдодҳо ва моҳияти онҳо шинос намояд.

Фасли дуюми ҳамин боб **«Вижагиҳои мавзӯй ва масъалагузориҳо дар «Азия-Плюс»** инъикоси чараёни ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо кишварҳои араби Халиҷи Форс, махсусан ШАС, Қатар ва АМА дар сомонаи Агентии иттилоотии «Азия-Плюс» фаро гирифта, дар таъя ба манбаъҳои гуногун рӯйдодҳои муҳиму аҳаммияти иҷтимоӣ доштара инъикос кардааст.

Дар фасли сеюми боби сеюм – **«Таҳлили таносубии маводди сомонаи «Pressa.tj»»** унвонҷӯ баъди таҳлили маводди ин сомонаи иттилоотӣ ба ҳулосаи дуруст омада чунин навиштааст: «Умуман, «Pressa.tj», ки сомонаи интернетии ҳафтаномаи «Тоҷикистон» аст, воқеаҳои алоқаманд ба муносибатҳои дипломатӣ ва ҳамкориҳои гуногунсамтаи Тоҷикистон бо кишварҳои араби Халиҷи Форс, бахусус ШАС, АМА ва Қатарро пайгирӣ намуда, то қадри имкон хонандагони худро аз вазъ ва ҳолати муносибату ҳамкориҳои Тоҷикистону кишварҳои араб ошно намудааст» [диссертатсия, с. 260].

Боби чаҳоруми диссертатсия – «Вижагиҳои жанрии маводди ВАО марбут ба муносибатҳои дутарафаи Тоҷикистон ва кишварҳои араби Халиҷи Форс» аз ду фасл иборат буда, дар он масъалаи тарзи инъикоси мавзӯи мавриди таҳқиқ дар қолаби жанрҳои журналистика мавриди баррасӣ қарор гирифтааст. Дар фасли якуми ин боб **«Инъикоси ҳамкориҳои Тоҷикистону кишварҳои араби Халиҷи Форс дар қолаби жанрҳои хабарӣ»** мавзӯи инъикоси рӯйдодҳои муҳим бобати ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои араби Халиҷи Форс дар воситаҳои ахбори хабарӣ ба пажӯҳиш кашида шудааст. Баъди омӯзиши маводди таҳқиқшаванда диссертант бобати истифодаи жанрҳои хабарӣ андешаи хешро саҳеҳ баён намуда, ба ин натиҷа расидааст, ки дар инъикоси предмети таҳқиқ аз жанрҳои иттилоотии хабар, ҳисобот, мусоҳиба ва репортаж истифода шудааст. Вале таносубан истифодаи жанрҳои иттилоотии хабар ва ҳисобот бартарӣ доранд.

Хабарҳо бо намудҳои расмӣ, кӯтоҳ ва васеъ истифода шуда, муҳтавояшон баъзан аз доираи факти мушаххас берун баромадааст. Ё чанд рӯйдоди муҳим аз саршавӣ то анҷом, ба шакли умумӣ дар як хабар иттилоъ дода шудааст.

Фасли дуюми боби чорум, ки «Корбурди жанрҳои таҳлилӣ дар инъикоси муносибатҳои дучонибаи кишварҳо» ном дорад, ба таҳқиқи махсусияти жанрҳои таҳлилӣ дар инъикоси муносибатҳои дучонибаи Тоҷикистон бо кишварҳои араби Халиҷи Форс бахшида шудааст. Аз таҳлилҳои муқоисавӣ муаллифи диссертатсия ба хулосаи дуруст омада, таъкид мекунад, ки дар инъикоси ҳамкориҳои дучонибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои араби Халиҷи Форс агентҳои иттилоотӣ ҳарду кишвар жанрҳои табира, нигориш ва мақоларо ба кор бурдаанд.

Мутобиқати барасмиятдории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Хулосаҳо ва натиҷагирҳои диссертант дар 20 банд манзур гардида, онҳо натиҷаи ҷустуҷуву баррасиҳои пурвусъати ӯст. Рӯйхати адабиёти истифодашуда, агар, аз як тараф, ба таври васеъ баррасии мавзӯро нишон диҳад, аз тарафи дигар, баёнгари сатҳи хуби илмӣ ин кори диссертатсионӣ мебошад. Диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба пуррагӣ мутобиқат мекунад.

Автореферати диссертатсия ва маводди нашрнамудаи муаллиф фарогири муҳтавои асосии диссертатсия буда, 21 номгӯӣ он дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таърифи расиданд.

Мутобиқати таҳассуси илмӣ довталаб бо дараҷаи илмӣ. Диссертатсияи Қаландарзода Сарабек Давлатёр дар мавзӯи «Нақши ВАО дар инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистони соҳибистиклол ва мамолики арабзабони Халиҷи Форс (Шоҳигарии Арабистони Саудӣ, Қатар ва Аморати Муттаҳидаи Араб)» ба талаботи бандҳои 32-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси аз рӯйи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигорӣ байналмилалӣ сазовор мебошад. Илова бар ин, лаёқати хуби илмӣ довталаби дараҷаи илмӣ қобили таваҷҷуҳ буда, фаъолият ва таълифоти илмӣ ӯ бевосита ба самти рӯзноманигорӣ байналмилалӣ иртибот ва мувофиқат мекунад.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Дар кори диссертатсионӣ тақризшаванда дар баробари муваффақиятҳои илмӣ баъзе камбудӣҳо низ ба назар мерасанд, ки ислоҳи онҳо ба манфиати кор хоҳад шуд:

1. Ба назари мо, номи диссертатсия «Нақши ВАО дар инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистони соҳибистиклол ва мамолики арабзабони Халиҷи Форс (Шоҳигарии Арабистони Саудӣ, Қатар ва Аморати Муттаҳидаи Араб)» ислоҳталаб аст. Зеро мафҳуми ВАО маънои васеъ дошта, соҳаҳои матбуот, радио, телевизион ва агентии иттилоотиро дарбар мегирад. Агар диссертатсия дар шакли «Нақши агентҳои иттилоотӣ дар инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистони соҳибистиклол ва мамолики арабзабони Халиҷи Форс

(Шоҳигарии Арабистони Саудӣ, Қатар ва Аморати Муттаҳидаи Араб)» унвонгузорӣ мегардид, мантиқан дуруст мешуд.

2. Унвонии боби сеюм «Мавқеи ВАО-и Тоҷикистон дар бозтоби муносибатҳои дучониба бо кишварҳои араб» низ ба ислоҳ ниёз дорад. Зеро дар ин боб мавқеи агентҳои иттилоотии АМИТ «Ховар», «Азия-Плюс» ва сомонаи «Pressa.tj» ба таҳқиқ қашида шудаасту ҳалос ва тамоми ВАО-и Тоҷикистонро дарбар намегирад. Аз ин рӯ, боби сеюмро «Мавқеи агентҳои иттилоотии АМИТ «Ховар», «Азия-Плюс» ва сомонаи «Pressa.tj» дар инъикоси муносибатҳои дучониба бо кишварҳои араб» номгузорӣ кардан мувофиқи мақсад мебошад.

3. Ба андешаи мо, дар боби чаҳоруми диссертатсия «Вижагиҳои жанри маводди ВАО марбут ба муносибатҳои дутарафаи Тоҷикистон ва кишварҳои араби Халиҷи Форс», ки ба таҳқиқи махсусиятҳо, истифодаи жанрҳои иттилоотӣ ва таҳлилӣ бахшида шудааст, мебоист, ки фасли сеюм низ бо унвонии «Махсусиятҳои жанрҳои иттилоотӣ таҳлилӣ дар инъикоси муносибатҳои дутарафаи Тоҷикистон ва кишварҳои араби Халиҷи Форс» илова мегардид. Дар ин сурат, боби чаҳоруми диссертатсия боз ҳам пурратар мегашт.

4. Дар диссертатсия дар баробари услуби илмӣ услуби публитсисти низ истифода шуда, дурӣ чустан аз он ба кори илмӣ-таҳқиқӣ аҳамияти илмӣ бештар мебахшад.

5. Дар саҳифаҳои гуногуни диссертатсия: 7, 28, 84, 178, 238 ва 309 ғалатҳои имлоӣ, услубӣ ва техникӣ ба мушоҳида мерасанд, ки ислоҳи онҳо ба манфиати кор хоҳанд шуд.

6. Дар диссертатсия мафҳуми «медиадипломатия» истифода мешавад, аммо ҷанбаҳои назариявии ин мафҳум метавонианд бо таърифи мукаммалтар ва муқоисаи равишҳои гуногуни илмӣ пешниҳод шаванд. Ин нишон медиҳад, ки заминаи концептуалии нақши ВАО дар дипломатия боз ҳам равшантар гардад.

Камбудихои зикргардида ҷузъӣ буда, дар умум, арзиши илмӣ кори пажӯҳиши мазкурро ҳалалдор намесозанд. Зеро диссертант вазифаҳои дар назди худ гузошташро дар сатҳи лозимӣ ба анҷом расонидааст. Аз диссертатсияи доктории тақризшаванда маълумоти мушаххаси илмӣ амалии асоснок ва далелҳои ҷолибро дар мавзӯи нақши воситаҳои ахбори омма дар инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистони соҳибистиклол ва мамлакатҳои хориҷӣ дарёфт намудан имконпазир аст. Диссертатсия кори анҷомёфтаи илмӣ буда, онро дастоварди тоза дар журналистикаи тоҷик муаррифӣ намудан мумкин мебошад.

Автореферати диссертатсия тибқи тартиби муқарраргардида барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мувофиқ мебошад.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Хулоса, диссертатсияи Қаландарзода Сарабек Давлатёр дар мавзӯи «Нақши ВАО дар инъикоси равобити мутақобилаи Тоҷикистони соҳибистиклол ва мамлакатҳои арабзбони

Халици Форс (Шохигарии Арабистони Саудӣ, Қатар ва Аморати Муттаҳидаи Араб)» бо муҳиммияти мавзӯ, навгонии илмӣ, арзиши назарию амалӣ ва вусъати таҳқиқи масъалаҳои ба миён гузошташуда ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба пуррагӣ мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси аз рӯи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ сазовор аст.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-уми Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод шудааст.

Дар суратҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 12 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор 12 нафар, зид «нест», бетараф «нест».

Тақриз дар суратҷаласи ғайринавбатии кафедраҳои, Журналистикаи ватанӣ ва байналмилалӣ, Реклама ва робита бо ҷомеа, Медиакоммуникатсия ва амнияти иттилоотии Донишгоҳи Славянии Россия ва Тоҷикистон муҳокима ва тасдиқ гардидааст (Протоколи №2, аз 12 сентябри соли 2026).

Раиси ҷаласа:

Доктори илмҳои филологӣ, мудири кафедраи журналистикаи ватани ва байналмиллалии Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон

 Раҳимов А.А.

Эксперт:

Доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи реклама ва робита бо ҷомеаи Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон

 Муллоев Ш.Б.

Котиби ҷаласа:

н.и.ф, дотсенти кафедраи реклама ва робита бо ҷомеаи Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон

 Низомова С.А.

«Имзоҳои Раҳимов А.А., Муллоев Ш.Б. ва Низомова С.А. ро тасдиқ мекунам»

Сардори раёсати кадрҳои донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон

 Боровицкая Л.А.

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.Душанбе, кучаи М.Турсунзода 30
Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон, телефон: (+9922213550), (+992 918622121, E-mail: p.rektora@mail.ru, rtsuok@mail.ru